

Agnieszka Łętocha

Radna Miasta Krakowa

Kraków, 18.01.2026

Szanowany Pan
Aleksander Miszański
Prezydent Miasta Krakowa

Interpelacja

w sprawie podjęcia działań zmierzających do wpisania tradycji działalności Kwaciarek z Rynku Głównego w Krakowie na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego prowadzoną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Na podstawie art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym zwracam się z interpelacją do Prezydenta Miasta Krakowa w sprawie ochrony i zachowania niematerialnego dziedzictwa kulturowego miasta Krakowa.

Uzasadnienie

Działalność kwaciarek na Rynku Głównym w Krakowie stanowi unikatową, żywą tradycję miejską, przekazywaną międzypokoleniowo w ramach rodzin prowadzących tę działalność. Obejmuje ona nie tylko praktykę handlową, lecz także zespół utrwalonych zwyczajów, relacji społecznych, wiedzy i umiejętności, a także silny wymiar emocjonalny, związany z poczuciem tożsamości lokalnej i przywiązania do miejsca.

Zgodnie z Konwencją UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego z 2003 r., **niematerialne dziedzictwo kulturowe obejmuje m.in. praktyki społeczne, wiedzę i umiejętności przekazywane z pokolenia na pokolenie, które umożliwiają wspólnotom budowanie poczucia przynależności kulturowej i społecznej**. Tradycja kwaciarek z Rynku Głównego spełnia te kryteria, w szczególności poprzez:

- ciągłość międzypokoleniowego przekazu,
- silne zakorzenienie w konkretnej przestrzeni miejskiej,
- istotną rolę w kształtowaniu więzi społecznych oraz emocjonalnego przywiązania mieszkańców do centrum Krakowa i jego TRADYCJI,
- wkład w zachowanie różnorodności niematerialnego krajobrazu miasta.

Ponadto, tradycja działalności kwaciarek na Rynku Głównym w Krakowie odgrywa istotną rolę w kształtowaniu więzi wspólnotowych oraz w budowaniu głębokiego poczucia przywiązania do miejsca, w którym toczy się codzienne życie mieszkańców. Jako praktyka

przekazywana z pokolenia na pokolenie, stanowi trwały punkt odniesienia w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości miejskiej.

Obecność kwiaciarek w tej samej przestrzeni od dziesięcioleci sprawia, że Rynek Główny nie jest jedynie przestrzenią handlową czy turystyczną, lecz miejscem wspólnego doświadczenia i pamięci kulturowej. Tradycja ta umożliwia mieszkańcom identyfikowanie się z miastem poprzez powtarzalność gestów i rytuałów.

Ciągłość tej praktyki buduje poczucie stabilności, zakorzenienia i przynależności. TRADYCJA kwiaciarek wzmacnia więzi międzypokoleniowe – zarówno w obrębie rodzin prowadzących tę działalność, jak i w relacjach z mieszkańcami miasta, którzy od lat korzystają z ich usług. W ten sposób tradycja staje się nośnikiem emocji, wspomnień i wartości, łącząc ludzi z konkretnym miejscem i jego historią.

W kontekście ochrony tradycyjnych rzemiosł i kupiectwa jako dziedzictwa niematerialnego lokalnej wspólnoty, tradycja rodzin prowadzących sprzedaż kwiatów na Rynku spełnia kryteria ciągłości kulturowej, aktywując konsolidując tożsamość Krakowian. Utrwalając relację między człowiekiem a przestrzenią miejską, działalność kwiaciarek przyczynia się do budowania szacunku dla lokalnego dziedzictwa oraz odpowiedzialności za jego przyszłość.

W obliczu postępującej globalizacji, komercjalizacji przestrzeni miejskiej oraz zmian społeczno- ekonomicznych, działalność kwiaciarek narażona jest na stopniowe zanikanie. Wpis na reprezentatywną Listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego przyczyniłby się do:

- zwiększenia świadomości społecznej na temat jej wartości kulturowej,
- wzmocnienia prestiżu i ochrony tradycji,
- zapewnienia warunków do jej dalszego przekazywania przyszłym pokoleniom.

Dziedzictwo kulturowe nie składa się wyłącznie z zabytków i kolekcji przedmiotów, lecz także ze wszystkich żywych tradycji przekazywanych przez naszych przodków: tradycji ustnych, w tym języka, praktyk społecznych, obrzędów i świąt oraz tradycyjnego rzemiosła.

Nadmieniam, że UNESCO, uznając za jeden ze swoich priorytetowych celów wdrażanie działań sprzyjających przekazywaniu niematerialnego dziedzictwa kulturowego między pokoleniami, przyjęło w 2003 roku Konwencję w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Element zgłaszany do wpisu, dla którego podstawowym kryterium nie jest wartość uniwersalna, lecz reprezentatywność różnorodności i kreatywności ludzkiej, musi posiadać następujące cechy:

- być przekazywany z pokolenia na pokolenie;
- być stale odtwarzany przez wspólnoty i grupy w ścisłym związku z otaczającym środowiskiem oraz własną historią;
- umożliwiać wspólnotom, grupom oraz poszczególnym osobom dynamiczne kształtowanie poczucia przynależności społecznej i kulturowej.

W świetle powyższego zwracam się z następującymi pytaniami:

1. Czy Miasto Kraków prowadzi lub planuje prowadzić działania mające na celu identyfikację i dokumentację tradycji działalności kwiaciarek z Rynku Głównego jako elementu niematerialnego dziedzictwa kulturowego miasta?
2. Czy istnieje możliwość rozpoczęcia procedury wpisania tej tradycji na listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego Miasta Krakowa, a w dalszej perspektywie – na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego?
3. Jakie jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa byłyby właściwe do koordynacji takich działań we współpracy z depozytariuszami tradycji, tj. środowiskiem Kwiaciarek i ich rodzin?
4. Czy Miasto przewiduje mechanizmy wsparcia (organizacyjne, promocyjne lub edukacyjne) dla wspólnot lokalnych będących nosicielami niematerialnego dziedzictwa kulturowego?
5. Na jakim etapie jest kwestia projektowania nowych stoisk dla Kwiaciarek?

Z wyrazami szacunku
Agnieszka Łętocha
Radna Miasta Krakowa

